

Muḵoro wa Sedzani

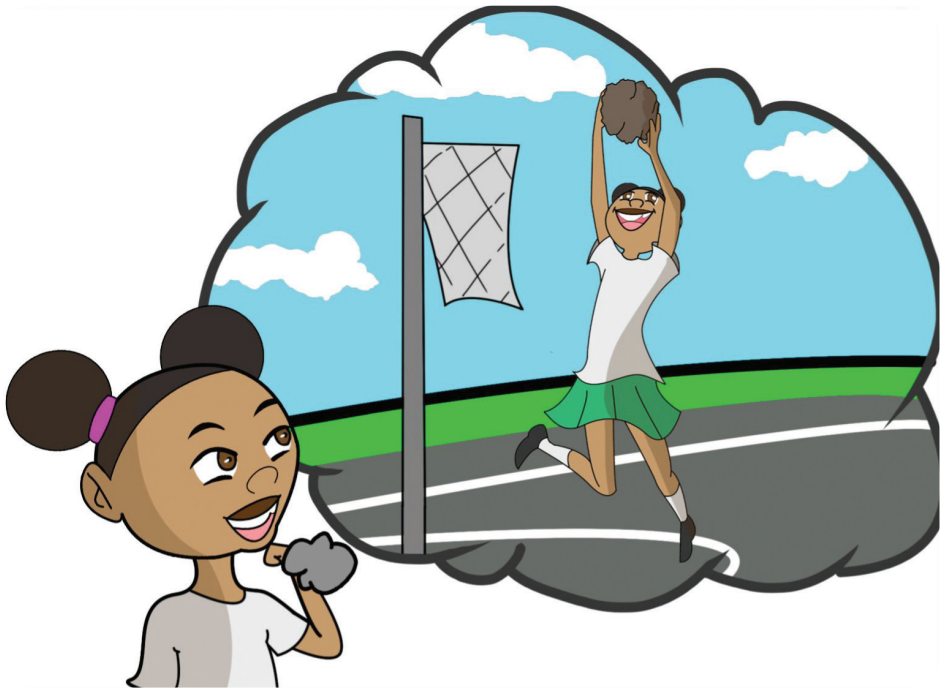

Yolisa Madolo

“Musi ndi tshi hula, ndi ɔɔa u vha muɔivhalea wa netibola,” Sedzani u amba e eɓhe musu a tshi khou bva mudavhini u ɔalela mutambo wa netibola. O vha a tshi khou fhufha a tshi khou edzisela kutambele kwe a kwu vhona.

“Linwe duvha ndi do vha mutambi wa netibola,” u vhudza mme awe.

“Zwino ndi nnyi ane a do ita mishumo yaṅu musini tshi khou tamba?”

Wo vha u mushumo wawe wa u tanzwa phuleithi na u swiela nṅu musini mme awe vha tshi khou ita miṅwe mishumo.

Sedzani o vha a tshi hambela u ya tshikoloni uri a talele mitambo nga migivhela, fhedzi vhabebi vhawe vho vha vha tshi dzulela u hana. Khuthadzo ane a vha khaladzi a Sedzani o vha a tshi funa bola ya milenzhe. Vhabebi vhawe vho vha vha sa hani uri a ye u talela bola ya milenzhe.

Hezwi zwo vha zwi tshi sinyusa Sedzani, ngauri zwo vha zwi tshi tou vha khagala uri vhutshilo ho vha ho lelutshela vhatukana.

Na tshikoloni, ho vha hu vhasidzana fhedzi vha no swiela dzikiłasi.

“Ndi nga ita mini zwine zwa nga ita uri vhabebi vhanga vha ntendele u tamba netibola?”

Liñwe ḍuvha, musī Sedzani a tshi khou fhufhisa na u posa bola yawe, o tshuwisiwa nga ipfhi.

“Ni na vhukoni, Sedzi. Ni nga takalela u vha kha thimu ya netibola?” hu vhudzisa mugudisi wa netibola.

“Ndi humbula uri ni nga thoma nga u tamba kha thimu t̄hukhu ya vhasidzana.”

Sedzani a humela hayani o takala. O vha a tshi khou t̄oḡa u vhudza mme awe mafhungo avhuḡi, fhedzi o vha a na vhuḡanzi ha uri vha nga si mu thetshesha.

“Mudededzi wanga vha ri ndi khou ya u vha mutambi wa netibola,” u ambela fhasi hu tshi khou liwa tshilalelo.

“Mutambo une na posa bola?” hu swaswa khaladzi, Khuthadzo.

“Ni khou amba nga ha u tamba, ni do fhedza lini u tanzwa phuleithi?” hu gungula mma.

O fhelelwa nga fulufhelo.

Vhusiku uvho, o ya mmbeteni o dinalea ngauri o vha a tshi zwi divha uri a nga si vhuye a tendelwa u tamba mutambo une a u funa.

Nangoho tshigwada tsha vhasidzana vhaṭuku tsho vhumbiwa ho kateliwa na Sedzani.

Liṅwe ḍuvha tshikolo tsho no bva musi vha tshi khou ita ndowendowe, mudededzi Vho Mutshena vho vhona uri Sedzani o ṭungufhala.

“Mulandu ndi mini, Sedzi, ni khou lwala?” vha vhudzisa vha tshi khou vhilaela.

“Vhabebi vhang a vha humbula uri mutambo wanga ndi wa u tou tambisa tshifhinga. Vha nga si vhuye vha ntendela ndi tshi tamba nga Mugivhela,” maṭo awe a tshi khou ḍala miṭodzi.

“Izwo zwi a ṭungufhadza ngauri ni na mpho. Fhedzi ndi na vhuṭanzi ha uri vhabebi vhaṅu vha ḍo ni tendela musi vha tshi ni vhona mudavhini,” vha ralo mudededzi. “Ndi ḍo ṅwalela vhabebi vhaṅu luṅwalo, ndi tshi khou vha humbela uri vha ni tendele u tamba.”

Ayo maipfhi o mu fha fulufhelo.

Iyo vhege Sedzani o vha a tshi swika hayani u lenga ngauri vho vha vha tshi khou lugisela divha la mutambo muhulwane. Vhabebi vhawe vho vha vha sa divhi uri u nga ngomu ha thimu ya netibola.

Sedzani o vha o vhofholowa nga luñwalo lwo ñwaliwaho nga mudededzi wawe lune lwa khou ya kha mme na khotsi awe, lune lu khou mu hambela uri a tambe.

O vha a sa khou kona u lindela uri a swike hayani a sumbedze mme awe luñwalo, zwino u na fulufhelo la uri vha nga si hane.

O swika hayani a posa bege yawe fhasi, a fha mme awe luñwalo.

Mme awe vha vhala luñwalo vha ri, “Fhedzi Sedzi, ro amba nga ha hezwi. Ndi nnyi ane a ḡo thusa ḡuni? A thi athu u vhona musidzana wa u teledza sa inwi.”

“Mma, hoyu a u sokou vha mutambo; ndi mutambo wa netibola. Nahone mudededzi wanga vha ri ndi na mpho.”

O fhela fulufhelo. A ya a ita mishumo yawe sa nga misi, o ḡivhudza uri mutambo u nga si mu fhire.

Vhabebi vha Sedzani vho t̄honifha thambo ya tshikoloni. Vha swika ofisini ya t̄hoho ya tshikolo. Mudededzi vha dzhena nga murahu ha musii vhabebi vha Sedzani vho no dzula fhasi musii vho no khoḁa mimendele ya zwa mitambo na dzikhaphu dzi re lufherani.

Musi mudededzi Vho Mutshena vha tshi fhedza u amba, khotsi a Sedzani vha vhudzisa, “Ni vhona u nga ṅwana muṅuku nga u rali a nga tamba mitambo ya tshikolo ya ndeme nga u rali?”

“U ḁo wana ngafhi tshifhinga tsha u ita mishumo yawe ya ṅuni? Ro ḁisa Sedzi tshikoloni uri a gude hu si uri a tambe,” mme a Sedzani vha amba vha songo takala.

“Sedzi u na mpho. Ndi vhona u nga a nga vha akhamadza,” Vho Mutshena a vho ngo fhela maanḁa kha u shandukisa mihumbulo ya vhabebi. Nahone Sedzani o vha a tshi khou tea u imelela tshikolo kha mutambo muhulwane nga Mugivhela.

Nga matshelo mma vha ri, “A ri tuwe uri ri songo lenga.”

“U ya ngafhi mma?” Sedzani u vhudzisa o mangala.

Ho vha hu Mugivhela, nahone o no tenda uri a nga si ye mutamboni.

“Tavhanyani, Sedzi!” hu huwelela khotsi awe.

“A ni khou tamba mutambo namusi?” hu vhudzisa mme awe.

Sedzani o vha o takala! O vha a khou toda u ditota uri a vhone uri ha khou lora. Ho vha ho takaliwa bisini nahone vho imba nyimbo dza u takala. O vha o takalesa.

Sedzani o vha a tshi khou ɔɔa u sumbedza vhabebi vhawe vhukoni hawe. Ho vha hu lwa u tou thoma musi vha tshi mu vhona a khou tamba. U vhonala o ɔivhudza vhukuma u fhirisisa. Vhaɔaleli vho vha vha tshi khou huwelela na u imba:

Sedzi ndi makone!

Sedzi ndi makone!

Sedzi ndi makone!

“Ndi nwananga!” mme awe vho vha vha tshi khou vhudza muñwe na muñwe we a vha a tshi khou ɔɔa u thetshesesa.

Vhabebi vhawe vho vha vha sa khou tenda zwine maɔ avho a khou vhona, musi nwana wavho a tshi khou tamba zwavhudisa. Tshifhinga tshoɔhe a tshi vhona vhabebi vhawe vho ima nga milenzhe vha tshi khou mu ɔuɔuwedza, o vha a tshi ɔipfha e na maanda.

Mutambo u tshi fhela, tshigwada tsha vhatikedzi tsho mu kokodza tsha mu imisela n̄tha muyani nga dakalo.

A imisa zwanda zwawe, a tshi khou n̄weñwela.

Vhataleli vha gidima na mudavhi vha tshi khou imba nyimbo dza u kunda.

Sedzi ndi makone!

Sedzi ndi makone!

Sedzi ndi makone!

Makone, ndi makone!

Vhoramafhungo vho yaho u talela mutambo na vhone vho vha vho nyanyulea nga kutambule kwa Sedzani kwa vhuṭolo kwa u posa bola. O vhuya a tou vhidziwa uri u pfhi “mutambi wa vhuṭolo” ngauri o vha a muṭuku kha vhatambi vhoṭhe.

Vhataleli vho vha vho takalesa. O vha a tshi ḡivha uri u ḡo topolwa uri a tambe kha thimu ya n̄tha i re Ṭhohoyandou.

“Ndo vha ndi sa divhi uri ni tshi ri u tamba netibola ni khou amba hezwi, nwananga,” khotsi awe vha thoma nyambedzano musi vha tshi swika hayani.

“Ipfhani holwu luñwalo lwu ri ri khou ya Ṱhohoyandou. Ri do vha ri tshi khou fhufha nga bufho!” hu amba mme a Sedzani.

Khuthadzo na ene, o vha o takalela khaladzi awe. Muṯa wo dovha wa anetshela kutambeke kwa nṯhesa kwa Sedzani mudavhini.

Sedzani o vha o takala a tshi vhona vhabebi vhawe vho nyanyulea nga zwine a ita na zwine a tambisa zwone, ndi zwe a vha a tshi tama zwone.

